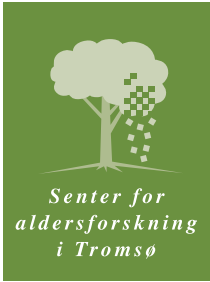

Nyhetsbrev

Undervisningssykehjemmet og Senter for aldersforskning i Tromsø. Nr. 3 - 2006

I dette nyhetsbrevet:

- "Rekruttering og kompetanseheving til omsorgsyrkene" ved Karina Kolflaath
- Nyutdannede hjelpepleiere
- Nasjonal USH samling i Karasjok
- [Ses@m](#) Tromsø avsluttes, besøk fra Thailand
- Ny-etablerte Krokens venner

Orienteringer:

- Undervisningssykehjem på Helgeland
- Kurs for veiledere
- Oppsummeringskonferanse i [Ses@m](#) prosjektet
- Konferanse om etikk i eldreomsorgen

Redaksjon og foto:
Pål Vegar Storeheier,
Kirsti Hagen og
Toril B. Mobakken

Rekruttering og kompetanseheving til omsorgsyrkene!

Fagsjef Karina Kolflaath, justis- og sosialavdelingen, Fylkesmannen i Troms

Rekrutteringsplan for helse- og sosialpersonell 2003-2006 er en statlig satsing hvor hovedmålsettingen er å øke rekrutteringen og heve kompetansen blant ansatte i kommunenes helse- og sosialtjeneste. Satsingen er et resultat av at samfunnet har store faglige utfordringer og står overfor en ny stor eldrebølge. Dersom rekrutteringen til helse- og sosialfagene ikke øker betydelig, og vi ikke lykkes å stabilisere arbeidskraften i sektoren, vil vi rundt år 2025 mangle ca 30 000 omsorgsarbeidere på landsbasis!

Helse- og sosialsektoren i Norge utgjør over 270 000 årsverk fordelt på over 350 000 ansatte. I perioden 2002-2004 har veksten i antall årsverk for landet som helhet vært på 2,7 % for hele sektoren, sterkest for høyskoleutdannet personell med 6,9%, mens personell med videregående opplæring hadde en vekst på 2,6%.

Målsettingene i rekrutteringsplanen er i hovedsak å styrke rekruttering og kompetanseutvikling i helse- og sosialtjenesten, med særlig vekt på pleie- og omsorgstjenesten i kommunene. Statistikk viser i dag at det må utdannes 4 nye omsorgsarbeidere for hvert årsverk i sektoren for å dekke etterspørselen i framtiden. Andelen ufaglærte i helse- og sosialsektoren er høy.

Fylkesmannens viktigste virkemidler i dette arbeidet er å legge til rette for erfaringsutveksling, drive kunnskapsbygging og fordele midler til kommunene og andre aktører for å heve kompetansen i sektoren. I 2005 fordelte Fylkesmannen i Troms i overkant av 3,5 mill kroner til kommunene og andre som ønsket å gjennomføre kompetansehevede tiltak i sektoren. Omtrent samme beløp vil bli fordelt i 2006. I tillegg fikk Tromsø kommune i 2005 1 mill kroner til kompetanseheving av ufaglærte. Det er opprettet en koordineringsgruppe på fylkesnivå bestående av representanter fra begge høyskolene, Fylkeskommunens utdanningsavdeling, NSF, Fagforbundet, KS, Kommunenes Opplæringskontor og Fylkesmannen.

Karina Kolflaath

Resultater så langt....

Landsbasis

Tilgangen på personell med fagutdanning i helse- og sosialfag fra videregående skole har økt siden 2000. Hvis tendensen holder seg, vil man oppfylle måltallet om en tilgang på 4500 hjelpepleiere og omsorgsarbeidere per år. Den økte tilgangen er et resultat av programmet for kvalifisering av ufaglærte og av kompetansereformen i utdanningssektoren. Men selv om tilgangen øker, øker ikke årsverkene av hjelpepleiere og omsorgsarbeidere tilsvarende i tjenesten! Mange går ikke ut i yrket, og mange slutter etter kort tid. De fleste nye hjelpepleiere og omsorgsarbeidere er voksne, og for rekruttering til sektoren er derfor voksenopplæringen avgjørende. Det ligger et stort potensialet i å motivere ungdom som ønsker å ta slike utdanninger, og her kan den nye helsefagarbeiderutdanningen ha en god effekt dersom det blir lagt til rette for mange nok lærlingplasser i kommunene.

SSB beskriver en utvikling som gir et bilde av et betydelig underskudd på hjelpepleiere og omsorgsarbeidere frem mot 2025.

Søkningen til helse- og sosialfagene ved høyskolene er relativt gode sammenlignet med andre fag. Det har vært en sterk tilstrømming av hjelpepleiere som søker opptak til sykepleierutdanningen på grunnlag av realkompetanse. Så lenge en ikke kan regne med tilfredsstillende tilgang på hjelpepleiere og omsorgsarbeidere, må man ha et høyt opptak til vernepleie- og sykepleierutdanningene, samt sette inn mange ressurser på fagopplæring av de ufaglærte.

Troms

Andelen med helse- og sosialfaglig utdanning som arbeider i pasient- og brukerrettet pleie- og omsorgstjeneste er økt med 4,4 % i perioden 2002-2004. For hjelpepleiere og omsorgsarbeidere har dette økt med 11,6 % i samme periode. Tilsvarende økning for sykepleiere er 17%. Fylkesmannen vurderer at utdanningsvolumet i helse- og sosialfagene i fylket innenfor både videregående skole og høyskolene, å være på et nivå som er i samsvar med kommunenes etterspørsel etter personell i denne sektoren. Fylkesmannen er imidlertid usikker på om kommunenes etterspørsel er på riktig nivå i forhold til befolkningens behov for tjenester.... Kommunene i Troms planlegger en vekst i 2006 på 67 årsverk i pleie- og omsorgssektoren.

Utfordringene framover

Utfordringene er mange, også i Troms, selv om vi har hatt en positiv utvikling når det gjelder andelen ansatte med helse- og sosialfaglig utdanning. Vi må ikke bare rekruttere nye fagpersoner, men også følge med på avgangen fra pleie- og omsorgstjenesten til andre næringer. Mange går ut av yrket før alderspensjon, noen til andre næringer og en del blir uførepensjonerte. Mens 8 % av sykepleiere på landsbasis går ut på attføring eller uførepensjon, gjelder dette for hele 21 % av hjelpepleiere og omsorgsarbeidere. Dette er en kraftig økning for denne gruppen fra 2001-2002, da 12 % av de som sluttet gikk over på attføring eller ble uførepensjonerte.

Det blir viktig å gjøre sektoren attraktiv som en meningsfylt arbeidsplass. Det er også en utfordring å få flere hele stillinger i sektoren. Det samme gjelder det å få flere menn inn i omsorgsyrkene. Prosentdelen menn i pleieyrkene har holdt seg lav (4-7 %) de siste ti årene. Fylkesmannen vil sammen med KS og yrkesorganisasjonene vurdere mulige tiltak for å styrke rekrutteringen av menn til pleie- og omsorgsyrkene i framtiden.

Lederutfordringene er omfattende. En rapport fra Ressurssenteret for omstilling i kommunene (RO), viser at det gjennomsnittlig er hele 31 årsverk pr leder i pleie- og omsorgssektoren. Til sammenligning har hver leder i skolesektoren ansvar for 7,1 årsverk. Med alle deltidsstillingene i pleie- og omsorgssektoren, blir det fort 40-50 ansatte å lede i en virksomhet som driver døgkontinuerlig året rundt! Det er viktig med et økt fokus fra kommuneledelse på hvordan lederfunksjonen blir ivaretatt i en slik virksomhet, og hvilke vilkår ledelse faktisk har.

Regjeringen har bebudet en ny nasjonal rekrutterings- og utdanningsplan for eldreomsorgen (Soria Moria-erklæringen). Det blir spennende å se hva dette vil bety for eldreomsorgen og pleie- og omsorgssektoren i framtiden.

Kilder: Rekrutteringsplan for helse- og sosialpersonell 2003-2006, Sosial- og helsedirektoratet, IS-1064 / Rapport nr. 2 – Rekruttering for bedre kvalitet, Sosial- og helsedirektoratet, IS-1312 / Statistisk Sentralbyrå / Ressurssenteret for omstilling i kommunene, RO-rapport 2004

Nyutdannede hjelpepleiere

Selma Andersen og Berit Høgstad er nyutdannede hjelpepleiere på Kroken sykehjem. De har benyttet sin rett til videregående opplæring for voksne i Troms, og var ferdige hjelpepleiere i juni 05 og januar 06.

Du har rett til opplæring på videregående skole nivå, dersom du er født før 1978 og ikke har fullført videregående skole. Du har også rett til å få din realkompetanse vurdert. Dokumentert realkompetanse kan gi deg utdanning på kortere tid. Troms fylkeskommune gir tilbud om fleksibel opplæring i samsvar med ønsket sluttkompetanse.

Selma og Berit har arbeidet på Kroken sykehjem som assistenter i 6-8 år. De har likt seg godt og syntes at jobben var så givende at de ønsket å få en utdanning i pleieyrket. Begge var ute etter en fast ansettelse på en sikker arbeidsplass med godt arbeidsmiljø. Uten fagutdanning er det ikke mulig å få fast stilling utover små helgestillinger. De ble informert om muligheter om utdanning gjennom arbeidsplassen. Det var nærmere 30 år siden de gikk på skole så de har møtt på flere utfordringer. De påpeker at det er viktig å stå på, ha tro på deg selv, da går det meste. Det vanskeligste var å komme i gang. Det interessante ved studiet er at de har så stor arbeidserfaring som de kan relatere til den teoretiske undervisningen på skolen. Videre påpeker begge at yrket er givende, du får bruk for både personlig

kompetanse og fagkompetanse. Ingen dager er like og selv om det er et hardt yrke er det svært givende å få lov til å gjøre mest mulig for de gamle slik at de i størst mulig grad kan nyte livet på sykehjemmet. Selv om arbeidet er krevende gleder de seg til å gå på jobb hver dag. De sier at det var synd vi ikke begynte i dette yrket tidligere! Men nå er de hjelpepleiere og anbefaler andre som er i samme situasjon som dem til å starte med hjelpepleierutdanning! Vi ønsker dem lykke til i deres arbeid på Kroken sykehjem.

Nasjonal USH samling i Karasjok

Undervisningssykehjemmenes ledere møter Sosial- og helsedirektoratets representanter to ganger årlig. I juni dette året var det USH Karasjok som hadde ansvar for å arrangere møtet. Et sommerlig Karasjok møtte oss med sol og 29. Vertinnene Kristine Grønmo og Ellen Ingrid Eira, ga oss både en teoretisk og ikke minst praktisk innsikt i den samiske kulturen.

Sosionom Gunn Britt Eikjok Andreassen ga oss en interessant forelesning om å jobbe som helsearbeider i et flerkulturelt samfunn. Fylkeslege i Rogaland, Ole Mathis Hetta hadde et spennende foredrag om "Myter og fakta om kultur og språk i terapien".

Vi fikk tid til å besøke både Sametinget og Sápmi – temapark, som begge er lokalisert i Karasjok. Tre retters festmiddagen ble servert i storgammen i Sápmi. Et enestående spisested med enestående kokker. Vi som fikk være med på dette har blitt en stor opplevelse rikere.

Ses@am Tromsø avsluttes, besøk fra Thailand

Innføring av elektroniske helsetjenester i Tromsø får ringvirkninger. Nå ønsker Thailand å bygge opp de samme datasystemene som gir pasientene raskere handling og gjør arbeidsdagen lettere for helsepersonell. Helsepersonell fra Thailand var på besøk på Kroken sykehjem i juni. Da så de på hvordan ansatte på Kroken sykehjem blant annet kommuniserer med leger via internett. De var imponerte over de telemedisinske løsningene som Tromsø kommune har innført. Thailand er ikke på høyde med Norge når det gjelder elektroniske helsetjenester og de ønsker å lære av personer som har gode erfaringer med innføring av et slikt datasystem. Kroken sykehjem mottar også elektroniske prøvesvar og epikriser fra Universitetssykehuset i Nord Norge. Sykehjemmet får prøvesvar fort tilbake og kan starte tidlig med behandling når det er nødvendig. Dette resulterer i mer tid til pasientene og de unngår mye papirarbeid.

Pleiesektoren i Tromsø er helt i front i Norge når det gjelder e-helseløsninger. Ses@am Tromsø startet opp i 2004, og før det var Kroken sykehjem med i pilotprosjektet; Kroken prosjektet. Nasjonalt senter for telemedisin har i samarbeid med helsepersonell opparbeidet seg stor kompetanse i Tromsø. Denne kompetansen videreformidler Nasjonalt senter for telemedisin til Thailand for å ta i bruk disse tjenestene.

Ord for måneden:

Ta tankene med deg til sengs, for morgenen er klokere enn aftenen

Ny-etablerte Krokens venner

Foreningen Krokens venner ble ny-etablert i oktober 2005, etter initiativ fra enhetsleder på Kroken sykehjem Eva T. Olsen og pensjonist og tidligere ansatt Solveig Skogvoll. Invitasjon gikk blant annet ut til pårørende og tidligere ansatte. Foreningen har egne statutter og et etablert styre. Foreningens formål er å tilrettelegge for trivselstiltak for beboere på Kroken sykehjem, arrangere ulike tilstelninger til hygge og nytte og å rekruttere frivillige. Siden oppstart har de arrangert musikraften, julebord, solfest, italiensk aften og vårfest. Det er stor aktivitet i løpet det halvåret de har eksistert, til stor glede for beboere og personalet! Krokens venner tar gjerne imot flere medlemmer, som kan møte opp første tirsdag kl 18.00 i hver måned i peisestua på Kroken sykehjem der Krokens venner har sine faste møter. Alle er hjertelig velkommen.

Orienteringer:

Undervisningssykehjem på Helgeland

Høgskolen i Nesna og kommunene Herøy, Alstahaug, Leirfjord og Dønna har blitt godkjent som nytt undervisningssykehjem i Nordland. Vi gratulerer - og kommer tilbake med en presentasjon av USH Helgeland i Nyhetsbrevet høsten 2006.

Kurs for veiledere

Den 13. og 14. september 2006 arrangerer undervisningssykehjemmet i Tromsø kurs for praksisveiledere i Tromsø kommune. Samme program begge dager. Målgruppe er hjelpepleiere, omsorgarbeidere, sykepleiere og vernepleiere. Kursinvitasjon vil bli sendt ut til aktuelle enheter i august.

Oppsummeringskonferanse i Ses@m prosjektet

Den 25. og 26. september 2006 arrangerer Nasjonalt senter for telemedisin en oppsummeringskonferanse i Ses@amprosjektet.

Den 9. nasjonale konferansen om eldre i Tromsø

Den 23.-24. oktober 2006 vil Senter for aldersforskning i Tromsø sammen med Universitetet i Tromsø, Universitetssykehuset Nord-Norge og Høgskolen i Tromsø arrangere den 9. nasjonale konferansen om eldre arrangeres i Tromsø. Temaet for årets konferanse er: **"De vanskelige valgene – etiske dilemmaer i eldreomsorgen"**. Som det fremgår av tittelen, vil konferansen sette fokus på sentrale og viktige etiske utfordringer innen eldreomsorgen. Programmet er i ferd med å bli ferdigstilt i disse dager og vil bli sendt ut til interesserte i løpet av sommeren. Oppdatert informasjon om konferansen finnes på nettsiden: <http://uit.no/172/6578/>

Slik når du de ansvarlige i SAT og USH

Ansvarlige ved SAT:

Daglig leder Pål Vegar Storeheier. Adresse: Senter for Aldersforskning i Tromsø, Forskningsparken, 9294 Tromsø. Telefon: 77646940 / 41441306 e-post: sat@fagmed.uit.no. SAT sin hjemmeside er: <http://uit.no/172/>

Ansvarlige ved USH Tromsø:

Kontoret til USH er i andre etasje på Kroken sykehjem. Vi har telefonnummer; 77 67 28 50 og 77 75 73 47. Der kan medarbeiderne treffes. Undervisningssykehjemets e-postadresse er: uspkrok@start.no. Leder; Kirsti Hagen, treffes på telefon 77 67 28 50 og 77 75 73 47, e-post; kirsti.hagen@tromso.kommune.no Fagutviklingskonsulent Toril Bülow Mobakken; treffes på telefon: 77 75 73 46 og 48 03 45 99, e-post: toril.b.mobakken@tromso.kommune.no. USH Tromsø sin hjemmeside er: www.tromso.kommune.no/undervisningssykehjemmet